

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Hotărâre tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.*

SECȚIA A CINCEA

**CAUZA SEKSIMP GROUP SRL v. REPUBLICA
MOLDOVA**

(Cererea nr. 30085/13)

HOTĂRÂRE
(Fondul)

Art. 6 § 1 (civil) • Proces echitabil • Proces contradictoriu • Judecarea cauzei în lipsa societății reclamante de către prima instanță, într-un litigiu de drept privat referitor la presupusa neexecutare a obligațiilor contractuale rezultate dintr-un contract de închiriere, remediată printr-o nouă audiere contradictorie în fața unei instanțe cu jurisdicție deplină care a reexaminat fondul cauzei • Absența nu a compromis echitatea în ansamblu a procedurii
Art. 6 § 1 (civil) • Proces echitabil • Lipsa unei motivări adecvate • Neexaminarea de către instanțele superioare a argumentelor specifice, pertinente și importante ale societății reclamante a făcut ca procesul să fie inequitabil
Art. 1 din P. 1 • Obligații pozitive • Dreptul la respectarea bunurilor • Executarea unui ordin de plată a unei despăgubiri care a condus la vânzarea bunurilor societății reclamante, fără știrea acesteia • Lipsa unei evaluări a proporționalității despăgubirii • Nerespectarea de către Stat a obligației de a institui un for adecvat care să permită societății reclamante să-și valorifice în mod efectiv drepturile

Elaborat de către Grefă. Nu angajează Curtea.

STRASBOURG

15 mai 2025

DEFINITIVĂ
15/08/2025

*Această hotărâre a devenit definitivă în conformitate cu Articolul 44 § 2 din Convenție.
Ea poate suferi modificări de formă.*

În cauza Seksimp Group SRL v. Republica Moldova

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a Cincea), întrunită într-o Cameră formată din:

Mattias Guyomar, *Președinte*,
María Elósegui,
Stéphanie Mourou-Vikström,
Gilberto Felici,
Andreas Zünd,
Diana Sârcu,
Mykola Gnatovskyy, *judecători*,
și Victor Soloveytchik, *Grefier al Secției*,
Având în vedere:

cererea (nr. 30085/13) *versus* Republica Moldova, depusă la Curte la 1 aprilie 2013 în conformitate cu Articolul 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale („Convenția”) de către o societate moldovenească, „Seksimp Group” SRL („reclamanta”);

decizia de a comunica cererea Guvernului Republicii Moldova („Guvernul”);

observațiile părților;

Deliberând în privat la 23 aprilie 2025,

Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

1. Cauza se referă la un litigiu privat cu privire la o pretinsă nerespectare a obligațiilor contractuale rezultate dintr-un contract de arendă, în urma căreia instanțele naționale au obligat societatea reclamantă să achite o despăgubire pretins disproporționată, fără a oferi o motivare suficientă. Societatea reclamantă s-a bazat pe Articolul 6 § 1 din Convenție și pe Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

ÎN FAPT

2. Societatea reclamantă a fost înregistrată în Moldova în anul 2002 de către S.B., un cetățean sloven, care este și singurul asociat. Ea a fost reprezentată de către dl A. Prisac și dl V. Moisei, avocați în Chișinău.

3. Guvernul a fost reprezentat de către Agentul său, dna D. Maimescu.

4. Circumstanțele cauzei pot fi rezumate după cum urmează.

5. Potrivit societății reclamante, la momentul producerii evenimentelor, activitatea sa economică esențial consta din darea în locațiune a grajdurilor de porci și a parcelelor de teren, iar asociatul său, S.B., se afla în mare parte în afara Moldovei. La 18 iunie 2010 societatea reclamantă a dat în locațiune două grajduri de porci și parcele de teren societății T., pentru o chirie anuală

de 3.600 de euro. În aceeași zi, societatea reclamantă a dat în locațiune trei hambare de porci și parcele de teren societății L., pentru o chirie anuală de 5.400 de euro, în aceleași condiții contractuale ca și în cazul contractului cu societatea T. Ambele contracte conțineau adresa sediului oficial al societății reclamante și datele bancare ale contului bancar personal al lui S.B. Potrivit societății reclamante, în aceeași zi ea a emis câte un ordin de plată fiecareia dintre cele două societăți, care conțineau datele bancare ale societății reclamante.

6. La 29 iunie 2010 societatea T. a înregistrat contractul de locațiune în Registrul bunurilor imobile.

7. La 3 august 2010, societatea T. a încercat să transfere valoarea chiriei la contul bancar indicat în contract, însă transferul a fost returnat, deoarece contul bancar nu aparținea societății reclamante.

8. La 5 august 2010 societatea T. a trimis o scrisoare la sediul oficial al societății reclamante, solicitând transmiterea oficială a grajdurilor de porci și a parcelelor de teren, inclusiv a informațiilor bancare corecte. Ea menționa că eșecul de a oferi un răspuns înainte de 12 august 2010 va fi considerat ca o acceptare tacită privind preluarea grajdurilor de porci și a parcelelor de teren de către societatea T. Societatea reclamantă nu a răspuns. Potrivit societății reclamante, scrisoarea nu a fost niciodată livrată la adresa sa oficială.

9. În aceeași zi, 5 august 2010, societatea T. a semnat două contracte cu societatea L. pentru achiziționarea de animale și furaje, angajându-se să plătească penalități pentru executarea tardivă a contractului.

10. La 22 februarie 2011, societatea T. a depus o cerere de chemare în judecată împotriva societății reclamante, prin care a solicitat încetarea contractului de locațiune din 18 iunie 2010 din cauza eșecului societății reclamante de a transfera grajdurile pentru porci și parcelele de teren și de a furniza datele bancare corecte.

11. La 22 martie 2011 societatea T. a solicitat adițional o compensație pentru prejudiciul material în mărime de 1.219.000 de lei moldovenești (echivalentul a 72.370 de euro la acel moment), ceea ce ar fi reprezentat penalitatea care trebuia achitată de către societatea T. către societatea L. în baza contractelor încheiate între ele (a se vedea paragraful 9 de mai sus). Societatea T. a informat că eșecul societății reclamante de a transfera grajdurile pentru porci și parcelele de teren și de a furniza datele bancare corecte împiedicase executarea prevederilor din contractul de locațiune, care la rândul său împiedicase societatea T. să-și execute obligațiile sale față de societatea L.

12. Judecătoria Economică de Circumscripție a trimis citația și cererea de chemare în judecată prin scrisoare recomandată la adresa oficială a societății reclamante, indicată în Registrul de stat al persoanelor juridice. Cu toate acestea, atât citația, cât și cererea de chemare în judecată au fost returnate instanței cu mențiunea „nimeni nu locui[a] la adresa dată”.

13. La 18 aprilie 2011, în absența societății reclamante, Judecătoria Economică de Circumscripție a admis integral pretențiile societății T., stabilind existența unei legături cauzale între eșecul societății reclamante de a transmite grajdurile pentru porci și loturile de teren și de a oferi informația corectă privind datele bancare, și penalitățile survenite ca urmare a eșecului societății T. de a-și îndeplini obligațiile contractuale în raport cu societatea L.

14. Această hotărâre a devenit irevocabilă, nefiind atacată cu apel, iar societatea T. a inițiat procedura de executare.

15. În luna septembrie 2011, în cursul procedurii de executare, în absența societății reclamante, activele sale (22 ha de pământ și 10 clădiri cu o suprafață totală de peste 12,000 m²) au fost vândute la licitație pentru o sumă totală de 891.500 de lei (echivalentul a 53.995 de euro).

16. La 21 septembrie 2011 Judecătoria Chișinău a confirmat rezultatele licitației.

17. Atunci când noii proprietari au preluat dreptul de proprietate în luna octombrie 2011, societatea reclamantă a aflat de procedurile civile, de hotărârea din 18 aprilie 2011 și de licitație.

18. Potrivit societății reclamante, la 12 septembrie 2011 toate activele sale au fost vândute la licitație, iar la 7 octombrie 2011 au fost transferate către B.S. și B.N. Trei zile mai târziu, la 11 octombrie 2011, B.S. și B.N. le-a vândut lui M.T. pentru 2.000.000 de lei. Societatea reclamantă declară că aceste bunuri sunt la moment deținute de către societatea D., care are aceeași adresă juridică ca și societatea T.

19. La 28 octombrie 2011 societatea reclamantă a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând restabilirea termenului de exercitare a căii de atac și casarea hotărârii. Societatea reclamantă a argumentat, printre altele, că dosarul fusese examinat în absența sa, deoarece citația nu ajunsese niciodată la S.B., care nu locuia în Republica Moldova; nu exista nicio legătură de cauzalitate între pretinsa neîndeplinire a condițiilor contractului de locațiune și compensația solicitată, care era speculativă și disproporționată; transferul de facto al grajdurilor pentru porci și al parcelelor de teren avusese loc, iar societatea T. înregistrase contractul de locațiune în Registrul bunurilor imobile. Referitor la datele bancare, societatea reclamantă a susținut că S.B. era singurul său asociat, iar contractul includea contul său bancar personal, care era cunoscut de către toate părțile. Societatea reclamantă a mai invocat că aflase despre hotărârea judecătorească și procedura de executare abia la 21 octombrie 2011, atunci când S.B. fusese informat de către contabilul-șef despre aceasta.

20. La 3 aprilie 2012 Curtea de Apel Chișinău a restabilit societatea reclamantă în termenul de depunere a apelului, a reexaminat fondul cauzei cu participarea sa și a menținut hotărârea instanței de fond. Instanța de apel nu a oferit niciun răspuns la argumentele societății reclamante cu privire la mărimea disproporționată a compensației pentru prejudiciul material,

acordată de către instanța de fond. Părțile relevante ale deciziei stipulează următoarele:

„... Curtea de Apel Chișinău consideră că hotărârea instanței de fond trebuie menținută, iar apelul [depus de către societatea reclamantă] trebuie respins ca neîntemeiat.

Instanța de fond a dat o apreciere corectă raporturilor juridice stabilite între părți și a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

... În cadrul ședinței de judecată [instanța de fond] a stabilit incontestabil faptul că la 18 iunie 2010 între societatea T. și [societatea reclamantă] a fost încheiat contractul de arendă a grajdurilor și a terenului aferent pe un termen de cinci ani. Bunurile care urmau a fi transmise în arendă sunt proprietatea [societății reclamante], iar contractul a fost înregistrat în Registrul bunurilor imobile la 29 iulie 2010.

... Instanța de fond întemeiat a stabilit faptul că la 5 august 2010 societatea T. și societatea L. au încheiat contractul de vânzare-cumpărare a animalelor de fermă (porci) în cantitate de 2.500 de capete contra sumei de 170.000 de euro. De asemenea, între societatea T. și societatea L. a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare a furajului în cantitate de 750 de tone la prețul de 3.375.000 de lei.

... Instanța de judecată corect a stabilit că, conform prevederilor punctului 5 din contractul din 18 iunie 2010, societatea T. și-a asumat obligațiunea de a achita plata pentru arendă în avans.

... Suplimentar, instanța de fond a stabilit că, conform prevederilor punctului 1 din contractul din 18 iunie 2010, transmiterea bunurilor arendate se efectuează cu întocmirea actului de predare-primire, fapt care nu a fost respectat de către părți.

La acest capitol, instanța de apel consideră neîntemeiat argumentul [societății reclamante], conform căruia întocmirea și [semnarea] actului de predare-primire a fost o simplă formalitate și nu putea servi drept temei de reziliere a contractului din 18 iunie 2010, din considerentul că acest fapt contravine prevederilor legale și dispozițiilor contractuale.

În afară de aceasta, instanța de apel reține că [societatea reclamantă] nu a prezentat probe incontestabile care ar dovedi faptul că bunurile arendate au fost transmise în natură către societatea T.; astfel, instanța consideră că argumentele [societății reclamante] despre transmiterea în natură a bunurilor poartă un caracter declarativ.

Totodată, instanța de apel consideră că înregistrarea contractului din 18 iunie 2010 în Registrul bunurilor imobile este doar o etapă legală, dar nu dovedește faptul transmiterii propriu-zise a bunurilor în folosință. Prin urmare, este lipsit de temei argumentul [societății reclamante], conform căruia înregistrarea contractului dovedește îndeplinirea obligațiilor contractului de transmitere a bunului în arendă.

... Instanța de apel consideră că, la încheierea contractului din 18 iunie 2010, fondatorul [societății reclamante], S.B., intenționat a prezentat date eronate despre contul de decontare al [societății reclamante], deoarece el cunoștea cu certitudine faptul că contul [societății reclamante] era blocat la indicația Inspectoratului Fiscal de Stat de mai bine de doi ani pentru încălcări ale legislației fiscale și neprezentarea dărilor de seamă.

Instanța de fond întemeiat a stabilit faptul că [societatea reclamantă] nu a transmis [societății T.] în termenul stabilit bunurile arendate, iar [societatea T.] a fost nevoită să refuze primirea și achitarea mărfii conform contractelor de vânzare-cumpărare a animalelor și furajului din 5 august 2010, fiind nevoită să achite penalitățile stabilite prin contractele nominalizate, în sumă totală de 1.219.000 de lei, sumă care a fost achitată de către [societatea T.] în beneficiul [societății L.], suferind astfel un prejudiciu material în mărime de 1.219.000 de lei. Din considerentul că a fost dovedit faptul potrivit căruia [societatea T.] a suferit prejudiciu material, instanța de fond întemeiat a dispus repararea acestuia.”

21. În fața Curții Supreme de Justiție, societatea reclamantă a susținut că suma oferită de către instanțele inferioare companiei solicitante drept compensație pentru prejudiciul material (72.370 de euro) era disproporționată în raport cu chiria anuală prevăzută în contractul încheiat între ele (3.600 de euro). Ea s-a bazat în mod explicit pe art. 610 și 612 din Codul Civil, care prevedeau că mărimea daunelor compensatorii trebuia să fie previzibilă în mod rezonabil și care impuneau luarea în considerare a culpei solicitantului la cauzarea prejudiciului. Societatea reclamantă a subliniat că societatea T. se angajase să plătească penalități excesive prin intermediul a două contracte cu societatea L. – a căror executare ar fi depins de contractul dintre societatea T. și societatea reclamantă – care fuseseră semnate în aceeași zi în care societatea T. ar fi notificat societatea reclamantă cu privire la neîndeplinirea de către ea a contractului încheiat între ele. Societatea reclamantă a susținut că societatea T. și-a asumat cu bună știință un astfel de risc și, prin urmare, ar trebui să suporte sarcina de a plăti de una singură penalitățile excesive. Referitor la informațiile bancare, societatea reclamantă a susținut că Codul civil permitea societății T. să efectueze o plată valabilă către S.B., care era unicul asociat al societății reclamante.

22. La 11 octombrie 2012, Curtea Supremă de Justiție a declarat recursul societății reclamante ca fiind inadmisibil, bazându-se pe argumentele instanței de apel. Părțile relevante din decizie stipulează următoarele:

„...[A]tât prima instanță, cât și instanța de apel corect au aplicat legea materială. După cum deja s-a stabilit, societatea T. nu și-a putut onora obligațiile de plată, deoarece contul bancar menționat de către [societatea reclamantă] în contractul din 18 iunie 2010 nu a existat și [societatea reclamantă] nu l-a concretizat, deși în acest sens a fost informată la 5 august 2010; în același timp, societatea T. a solicitat transmiterea bunurilor arendate și întocmirea de către societatea reclamantă a actului de predare-primire, condiții prevăzute expres de contractul din 18 iunie 2010.

...[N]eonorarea obligațiilor de transmitere a bunurilor [arendate] a avut ca efect desființarea contractelor de vânzare-cumpărare [a animalelor și a furajelor] încheiate între societatea T. și societatea L. ... și a [cauzat] achitarea subsecventă [către societatea L.] a prejudiciului pentru neonorarea obligațiilor. Prin urmare, [instanțele inferioare] corect au admis capătul de cerere privind încasarea prejudiciului material.”

23. După comunicarea prezentei cauze către Guvern, Agentul său a depus o cerere de revizuire la Curtea de Apel Chișinău, solicitând recunoașterea încălcării drepturilor societății reclamante garantate de Articolul 6 § 1 din Convenție și Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, și acordarea unei satisfacții echitabile în privința prejudiciului moral, în limitele sumelor acordate de către Curte în baza Articolului 41 din Convenție.

24. La 10 octombrie 2023 Curtea de Apel Chișinău a admis parțial cererea de revizuire depusă de către Agent. În particular, instanța și-a casat propria decizie din 3 aprilie 2012, din motivul existenței unui viciu fundamental în procedura precedentă, și a dispus o nouă examinare a apelului societății reclamante (a se vedea paragraful 20 de mai sus). Instanța nu a recunoscut încălcarea Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, și a respins solicitarea acordării unei satisfacții echitabile pentru prejudiciu moral către societatea reclamantă, motivând că nu avea competența de a se pronunța cu privire la asemenea chestiuni. Examinarea apelului societății reclamante este încă pendinte.

25. Subsecvent, Agentul guvernamental a solicitat emiterea de către Curtea de Apel Chișinău a unei încheieri suplimentare în aceeași procedură de revizuire, pentru a se pronunța în mod explicit cu privire la solicitările sale referitoare la recunoașterea încălcării dreptului societății reclamante. După ce această cerere a fost respinsă de către curtea de apel, Curtea Supremă de Justiție a trimis cauza înapoi la curtea de apel, pentru o nouă examinare a cererii; procedura este încă pe rol în fața Curții de Apel.

LEGISLAȚIA NAȚIONALĂ PERTINENTĂ

26. Prevederile relevante din Codul civil, adoptat la 22 iunie 2002, stabileau la acel moment următoarele:

Articolul 610. Întinderea despăgubirii

”...

(3) Este reparabil numai prejudiciul care reprezintă efectul nemijlocit (direct) al neexecutării.

(4) Despăgubirea nu se extinde asupra prejudiciului care, conform experienței debitorului, nu putea fi prevăzut în mod rațional în cazul unei aprecieri obiective.

...”

Articolul 612. Vinovăția îndreptățitului la nașterea prejudiciului

„(1) Dacă la nașterea prejudiciului sau a unei alte obligații de compensare a concurat vinovăția celui îndreptățit la despăgubire sau la compensare, existența și întinderea obligației de despăgubire sau de compensare depind de împrejurări și, în special, de măsura în care prejudiciul este cauzat de o parte sau de cealaltă parte.

...”

ÎN DREPT

I. OBIECȚIA PRELIMINARĂ A GUVERNULUI

27. În observațiile sale ulterioare din 25 iunie 2024, Guvernul a făcut referire la procedurile naționale redeschise și încă pendinte (a se vedea paragrafele 23-25 de mai sus) și a menționat că în ipoteza unei soluții favorabile, societatea reclamantă ar putea să-și piardă statutul de „victimă” sau că plângerile sale sunt premature.

28. Curtea notează că, în conformitate cu Articolul 55 din Regulamentul Curții, orice motiv de inadmisibilitate trebuie invocat de către Înalta Parte Contractantă reclamată, în măsura în care natura obiecției și circumstanțele permit acest lucru, în observațiile sale scrise sau orale privind admisibilitatea cererii. Orice omisiune din partea Guvernului de a ridica astfel de obiecții în observațiile sale inițiale cu privire la admisibilitatea cauzei poate determina Curtea să concluzioneze că el este împiedicat să ridice aceste obiecții la o etapă ulterioară a procedurii (a se vedea *Khlaifia și alții v. Italia* [MC], nr. 16483/12, §§ 51-54, 15 decembrie 2016; *Naskov și alții v. Macedonia de Nord*, nr. 31620/15 și alte 2 cereri, § 62, 12 decembrie 2023; *Varyan v. Armenia*, nr. 48998/14, § 72, 4 iunie 2024). Curtea constată că, în prezenta cauză, noile fapte relevante au precedat data primelor observații ale Guvernului din 24 martie 2024 și că procedurile respective au fost inițiate de către Agentul guvernamental după comunicarea cererii. Prin urmare, Curtea constată că Guvernul este împiedicat să se bazeze pe aceste motive, care nu au fost invocate în observațiile sale inițiale.

29. În plus, referitor la statutul de victimă al societății reclamante, Curtea reiterează că o decizie sau o măsură favorabilă unui reclamant nu este, în principiu, suficientă pentru a-l priva de statutul său de „victimă”, cu excepția cazului în care autoritățile naționale au recunoscut, fie în mod expres, fie în substanță, și apoi au acordat reparații pentru, încălcarea Convenției (a se vedea *Scordino v. Italia (nr. 1)* [MC], nr. 36813/97, § 180, CEDO 2006-V). Curtea a acceptat că reclamantii pot pretinde în continuare a fi victime ale presupuselor încălcări, chiar și atunci când au primit o compensație sau când au fost aplicate alte soluții pentru remedierea situațiilor lor, care trebuiau să fie evaluate de către Curte în lumina garanțiilor prevăzute la Articolul 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea, de exemplu, *Paplauskien v. Lituania*, nr. 311102/06, §§§ 27-31 și 52, 14 octombrie 2014). În prezenta cauză, autoritățile naționale n-au recunoscut nicio încălcare a drepturilor societății reclamante, nici nu au acordat vreo despăgubire. Simpla redeschidere a procedurilor interne în urma comunicării cauzei de către Curte, după aproximativ zece ani de la evenimentele menționate în cerere, nu este suficientă pentru a priva societatea reclamantă de statutul său de „victimă”.

30. Prin urmare, obiecția Guvernului trebuie respinsă.

31. Curtea constată că cererea nu este nici în mod vădit nefondată, nici inadmisibilă din orice alte motive enumerate la Articolul 35 din Convenție. Prin urmare, ea trebuie declarată admisibilă.

II. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE

32. Societatea reclamantă s-a plâns, în baza Articolului 6 § 1 din Convenție, că instanța de fond a examinat cauza în absența sa și că hotărârile judecătorești nu au fost motivate suficient. Ea s-a bazat pe Articolul 6 § 1 din Convenție, a cărui parte relevantă are următorul cuprins:

„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil ... de către o instanță ... care va hotărî ... asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil ...”

33. Curtea ia act de cele două elemente distincte ale acestei plângeri: examinarea cauzei în instanța de fond în absența societății reclamante și motivele invocate de către instanțele naționale. Curtea le va examina în continuare pe rând.

A. Procedura *in absentia* în fața instanței de fond

1. *Observațiile părților*

34. Societatea reclamantă a susținut că instanța de fond nu întreprinsese toate măsurile necesare pentru a o cita în mod corespunzător, în timp ce instanța de apel nu trimisese cauza înapoi către instanța de fond pentru reexaminare.

35. Guvernul a susținut că societatea reclamantă fusese citată în mod corespunzător, deoarece instanța de fond expediasă atât citația, cât și cererea de chemare în judecată la sediul oficial al societății reclamante și ambele fuseseră returnate drept nerevendicate de către destinatar de la oficiul poștal. De asemenea, Guvernul a menționat că societatea reclamantă beneficiase de nou proces contradictoriu în fața Curții de Apel Chișinău, care reexaminase fondul cauzei. El a concluzionat că plângerea era în mod vădit nefondată.

2. *Aprecierea Curții*

(a) Principii generale

36. Curtea reiterează că principiul contradictorialității și principiul egalității armelor, care sunt strâns legate, sunt componente fundamentale ale conceptului de „proces echitabil” în sensul Articolului 6 § 1 din Convenție (a se vedea *Regner v. Republica Cehă* [MC], nr. 35289/11, § 146, 19 septembrie 2017). Ele cer un „echilibru just” între părți: fiecărei părți trebuie să i se ofere o oportunitate rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care nu o plasează într-un dezavantaj substanțial față de oponentul sau oponentii săi (a se vedea *Andrejeva v. Letonia* [MC], nr. 55707/00, § 96, CEDO 2009).

37. Principiile generale referitoare la citarea părților la proces au fost rezumate în *Bacaksız v. Turcia* (nr. 24245/09, §§ 52-57, 10 decembrie 2019). În cazurile în care procesele civile au fost desfășurate fără participarea reclamantilor, Curtea verifică (i) dacă autoritățile au fost informat cu diligență reclamantii din proces și dacă se poate considera că reclamantii au renunțat la dreptul lor de a se prezenta în fața instanțelor și de a se apăra; și (ii) dacă dreptul intern a oferit reclamantilor mijloace adecvate pentru a asigura o nouă examinare contradictorie, după ce au aflat despre hotărârile pronunțate împotriva lor. Chiar dacă părțile la proces demonstrează o anumită lipsă de diligență, Curtea a stabilit că consecințele atribuite comportamentului lor de către instanțele naționale trebuie să fie proporționale cu gravitatea omisiunilor lor și să țină seama de principiul general al procesului echitabil. În final, o eroare admisă în cadrul instanței de fond poate fi remediată în apel, atâta timp cât autoritatea de apel are competența deplină de a casa hotărârea contestată și fie de a lua decizia personal, fie de a remite cazul pentru adoptarea unei noi hotărâri (ibid., §§ 56-57).

(b) Aplicarea acestor principii la circumstanțele cauzei

38. Revenind la circumstanțele prezentei cauze, Curtea constată că este cert că societatea reclamantă nu a primit niciodată citațiile pentru procesul din instanța de fond. În timp ce citațiile pare să fi fost trimise la adresa sa oficială, ele au fost returnate drept nerevendicate (a se vedea paragraful 12 de mai sus). Cu toate acestea, chiar presupunând că instanța de fond nu a notificat în mod corespunzător societatea reclamantă cu privire la procesul împotriva sa și/sau că societatea reclamantă nu a fost diligentă în colectarea poștei de pe adresa sa oficială, Curtea observă că societatea reclamantă a putut obține o nouă examinare contradictorie după ce aflase de hotărârea instanței de fond din 18 aprilie 2011.

39. În special, Curtea observă că societatea reclamantă a fost în măsură să-și prezinte argumentele referitoare la quantumul disproporționat al despăgubirii solicitate și să conteste faptele și probele în cadrul procedurii de apel, ceea ce ar fi putut conduce la casarea hotărârii instanței de fond și la adoptarea unei noi hotărâri pe fond.

40. În consecință, Curtea constată că societatea reclamantă a fost în măsură să asigure în practică o nouă audiere contradictorie în fața unei instanțe cu competență deplină, precum Curtea de Apel Chișinău, care a reexaminat fondul cauzei și, prin urmare, absența sa la instanța de fond a fost remediată.

41. Având în vedere cele de mai sus, Curtea concluzionează că absența societății reclamante în fața instanței de fond nu a făcut ca procesul în ansamblu să fie inechitabil. În consecință, ea constată că nu a existat nicio încălcare a Articolului 6 § 1 în această privință.

B. Motivarea hotărârilor judecătorești

1. Observațiile părților

42. Societatea reclamantă s-a plâns că instanțele naționale nu au prezentat motive suficiente în deciziile lor. În special, societatea reclamantă s-a plâns că argumentele sale referitoare la caracterul disproporționat al prejudiciului solicitat în raport cu mărimea chiriei anuale și culpa societății reclamante în cauzarea prejudiciului, pe care le invocase în fața Curții de Apel Chișinău și a Curții Supreme de Justiție, nu au fost soluționate. Societatea reclamantă a susținut, de asemenea, că ambele instanțe ignoraseră faptul că o factură care conținea informațiile sale bancare fusese emisă la 18 iunie 2010. Societatea reclamantă a explicat că contractul încheiat cu societatea T. conținea contul bancar personal al lui S.B. și că ele conveniseră ca chiria să fie achitată la acel cont, și nu la contul bancar al societății reclamante.

43. Guvernul nu a fost de acord și a susținut că instanțele naționale au furnizat motive suficiente pentru deciziile lor și nu au fost obligate să motiveze fiecare argument invocat de către societatea reclamantă.

2. Aprecierea Curții

(a) Principii generale

44. Articolul 6 obligă instanțele naționale să precizeze în mod adecvat motivele pe care se bazează deciziile lor (a se vedea *Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugalia* [MC], nr. 55391/13 și 2 altele, § 185, 6 noiembrie 2018).

45. Fără a solicita un răspuns detaliat la fiecare argument, această obligație presupune ca o parte la procesul de judecată să se poată aștepta la un răspuns specific și expres la acele observații care sunt decisive pentru rezultatul respectivului proces (ibid., § 185, cu o referință suplimentară).

46. Măsura în care se aplică obligația de motivare poate varia în funcție de natura deciziei. În plus, trebuie să se ia în considerare, *inter alia*, diversitatea argumentelor pe care un justițiabil le poate aduce în fața instanțelor și diferențele existente în Statele Contractante referitoare la dispozițiile legale, normele cutumiare, opiniile juridice și prezentarea și redactarea hotărârilor judecătorești. Din aceste considerente, întrebarea dacă o instanță nu și-a îndeplinit obligația de motivare, care rezultă din Articolul 6 § 1, poate fi stabilită numai în funcție de circumstanțele cauzei (a se vedea *Gorou v. Grecia* (nr. 2) [MC], nr. 12686/03, § 37, 20 martie 2009, cu referințele ulterioare).

(b) Aplicarea acestor principii la circumstanțele prezentei cauze

47. Curtea constată că, în prezenta cauză, societatea reclamantă a invocat în fața instanțelor naționale argumentele potrivit cărora cuantumul despăgubirii pentru prejudiciul material fusese disproporționat în raport cu chiria anuală; instanțele inferioare nu aplicaseră dispozițiile Codului civil care determinau amploarea daunelor compensatorii și care cereau luarea în considerare a culpei societății reclamante în cauzarea prejudiciului; și societatea T, cunoscând despre pretinsa neexecutare a contractului de către societatea reclamantă, a încheiat două contracte cu societatea L., angajându-se să plătească penalități excesive (a se vedea paragraful 21 de mai sus). Cu toate acestea, instanțele naționale nu au făcut nicio încercare de a analiza argumentele societății reclamante, în pofida faptului că acestea erau specifice, relevante și importante pentru soluționarea cauzei (a se vedea paragrafele 19 și 21 de mai sus).

48. Prin urmare, Curtea consideră că argumentele prezentate de către societatea reclamantă cereau un răspuns expres din partea instanțelor naționale. Principiul echității, garantat de Articolul 6 din Convenție, a fost afectat atunci când instanțele au ignorat aceste argumente importante invocate de către societatea reclamantă (a se vedea, de exemplu, cel mai recent, *Mont Blanc Trading Ltd și Antares Titanium Trading Ltd v. Ucraina*, nr. 11161/08, § 82, 14 ianuarie 2021). Având în vedere această constatare, Curtea consideră că nu trebuie să examineze celălalt aspect al plângerii societății reclamante bazate pe Articolul 6 din Convenție, referitor la absența unei motivări adecvate în privința facturii din 18 iunie 2010 (a se vedea paragraful 42 de mai sus).

49. Prin urmare, Curtea concluzionează că a existat o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție în legătură cu lipsa unei motivări adecvate a deciziilor instanțelor naționale.

III. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 1 PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

50. Societatea reclamantă s-a plâns de faptul că a fost victima unui „atac raider” și, drept rezultat, a fost lipsită de bunurile sale, contrar Articolului 1 Protocolul nr. 1 la Convenție, care, în măsura în care este relevant, are următorul cuprins:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.”

A. Observațiile părților

51. Societatea reclamantă a susținut că instanțele naționale au obligat-o să plătească o sumă disproporționată pentru prejudiciul material, fără o evaluare corespunzătoare a culpei societății reclamante în raport cu

prejudiciul provocat și a naturii proporționale a sumei dispuse pentru prejudiciul material în circumstanțele cauzei. Reclamanta a apreciat că fusese supusă unui „atac raider” corporativ, destinat s-o lipsească de bunurile sale, organizat de către societățile T. și L., cu implicarea instanțelor și a altor organe de drept. Ca urmare a acestui „atac”, dreptul de proprietate al societății reclamante asupra grajdurilor de porci și a parcelelor de teren a fost transferat unei terțe părți care acționează neoficial în interesul societății T.

52. Guvernul a susținut că, în prezenta cauză, Statul a oferit un forum pentru stabilirea unui litigiu de drept privat între părți private cu privire la aranjamentele lor contractuale, în care societatea reclamantă nu a obținut câștig de cauză și care nu a dat naștere unei ingerințe din partea Statului în drepturile sale de proprietate prevăzute de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, fiind de competența instanțelor să soluționeze litigiile dintre părți. Referitor la pretinsa privare a societății reclamante de drepturile de proprietate asupra grajdurilor de porci și a parcelelor de teren, Guvernul a susținut că litigiul dintre părți s-a referit la despăgubirea solicitată pentru prejudiciul material, chiar dacă procedura ulterioară de executare a avut ca rezultat pierderea de bunuri.

B. Aprecierea Curții

1. Principii generale

53. Articolul 1 din Protocolul nr. 1 cuprinde trei reguli distincte: prima regulă, prevăzută în prima teză din primul paragraf, are un caracter general și enunță principiul exercitării pașnice a proprietății; a doua regulă, cuprinsă în a doua teză din primul paragraf, se referă la privarea de bunuri și o supune anumitor condiții; a treia regulă, menționată la cel de-al doilea paragraf, recunoaște că Statele Contractante sunt îndreptățite, *inter alia*, să controleze utilizarea bunurilor în conformitate cu interesul general. Cele trei reguli nu sunt, însă, distincte, în sensul de a fi neconectate. Ce-a de-a doua și a treia regulă se referă la anumite cazuri de ingerință în dreptul de a beneficia în mod pașnic de proprietate și, prin urmare, ar trebui interpretate în lumina principiului general enunțat în prima regulă (a se vedea *Broniowski v. Polonia* [MC], nr. 31443/96, § 134, CEDO 2004-V).

54. Curtea reiterează că procedurile aferente litigiilor civile între părți private, ca și în cazul de față, nu angajează de la sine responsabilitatea Statului în baza Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (a se vedea *Rustavi 2 Broadcasting Company Ltd și alții v. Georgia*, nr. 16812/17, § 310, 18 iulie 2019; *Zagrebačka banka d.d. v. Croația*, nr. 39544/05, § 250, 12 decembrie 2013). Simplul fapt că Statul, prin intermediul sistemului său judiciar, oferă un „forum” pentru determinarea unui litigiu de drept privat nu dă naștere unei ingerințe din partea Statului în drepturile de proprietate în baza Articolului 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea *Theo National Construct*

S.R.L. v. Republica Moldova, nr. 72783/11, § 69, 11 octombrie 2022), chiar dacă rezultatul material al unei hotărâri pronunțate de către o instanță civilă constă în pierderea anumitor „bunuri”. Statul poate fi considerat responsabil pentru pierderile cauzate de asemenea determinări în cazul în care hotărârile judecătorești nu sunt emise în conformitate cu dreptul intern sau dacă acestea sunt viciate de arbitrar sau sunt în mod vădit nerezonabile, contrar Articolului 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea, de exemplu, *Vulakh și alții v. Rusia*, nr. 33468/03, § 44, 10 ianuarie 2012). Cu toate acestea, competența Curții de a verifica dacă dreptul intern a fost interpretat și aplicat corect este limitată, și nu este de competența ei să ia locul instanțelor naționale. Rolul său este mai degrabă de a se asigura că deciziile acestor instanțe nu sunt arbitrar sau în mod vădit nerezonabile (a se vedea, de exemplu, *Anheuser-Busch Inc. v. Portugalia* [MC], nr. 73049/01, § 83, CEDO 2007-I).

55. Curtea a stabilit în repetate rânduri că Articolul 1 din Protocolul nr. 1 stabilește și unele obligații pozitive (a se vedea *Kotov v. Rusia* [MC], nr. 54522/00, § 109 și 111, 3 aprilie 2012). În anumite circumstanțe, Articolul 1 din Protocolul nr. 1 poate presupune „măsuri care sunt necesare pentru protejarea dreptului de proprietate ..., chiar și în cazurile care implică litigii între persoane fizice sau companii” (a se vedea *Sovtransavto Holding v. Ucraina*, nr. 48553/99, § 96, CEDO 2002-VII și *Antonopoulou v. Grecia* (dec.), nr. 46505/19, § 55, 19 ianuarie 2021). Curtea a reținut, în special, că Statele au obligația de a institui proceduri judiciare care să ofere garanțiile procedurale necesare și, astfel, permit instanțelor naționale să soluționeze în mod eficace și echitabil orice litigii între persoane private. Pentru a stabili dacă aceste cerințe au fost îndeplinite, Curtea trebuie să aibă o viziune cuprinzătoare asupra procedurilor aplicabile (a se vedea *Gherardi Martiri v. San Marino*, nr. 35511/20, §§ 103-106, 15 decembrie 2022, cu referințele ulterioare).

2. Aplicarea acestor principii la circumstanțele cauzei

56. Curtea constată că, în prezenta cauză, societatea reclamantă a fost obligată de către o instanță să plătească unei societăți private o sumă de bani, iar executarea acestei dispoziții a condus la vânzarea bunurilor societății reclamante, fără ca ea să cunoască. Astfel, situația din prezenta cauză trebuie examinată în conformitate cu prima regulă, astfel cum este prevăzută în prima teză din primul paragraf al Articolului 1 din Protocolul nr. 1 (principiul exercitării pașnice a proprietății). Astfel cum susține jurisprudența sa, sarcina Curții în prezenta cauză este, prin urmare, de a evalua dacă deciziile instanțelor naționale de a obliga societatea reclamantă să despăgubească societatea T. pentru prejudiciile pretins suferite au fost emise în conformitate cu dispozițiile relevante din Codul civil (a se vedea paragraful 26 de mai sus) și dacă acestea au fost arbitrar sau în mod vădit nerezonabile.

57. Curtea observă, în special, că instanța de fond a dispus ca societatea reclamantă să plătească despăgubiri pentru prejudiciul material într-o cuantum care depășea de douăzeci de ori valoarea contractului său cu societatea T. (a se vedea paragrafele 11 și 13 de mai sus). Această compensație ar fi rezultat dintr-un lanț de obligații contractuale între societatea reclamantă și societatea T., și apoi între societatea T. și o parte terță. Cu toate acestea, instanța de fond nu a evaluat proporționalitatea sumei în raport cu comportamentul și riscul efectiv asumat de către societatea reclamantă, prin urmare neaplicând dispozițiile relevante din Codul civil (a se vedea paragraful 26 de mai sus). Instanța a considerat că societatea reclamantă era responsabilă pe deplin pentru contractele cu risc ridicat încheiate de către societatea T. cu o terță parte, care au făcut obiectul unor penalități severe. Cu toate acestea, instanța nu a evaluat dacă societatea T. contribuise la producerea prejudiciului prin asumarea unor riscuri comerciale bazate pe asemenea sancțiuni, în circumstanțele descrise mai sus, și dacă societatea reclamantă contestase nerespectarea propriilor obligații contractuale, iar lipsa diligenței necesare a fost proporțională cu prejudiciul presupus suferit.

58. În plus, societatea reclamantă a făcut cunoștință cu hotărârea instanței de fond abia în luna octombrie 2011, după ce ea fusese deja executată, iar bunurile societății reclamante vândute la licitație. Deși societatea reclamantă ar fi putut contesta licitația și procedura de executare, ea nu a avut nicio șansă de a opri licitația și executarea atât timp cât hotărârea instanței de fond din acțiunea principală ar fi rămas în vigoare. Referitor la apelul depus de către societatea reclamantă împotriva acestei hotărâri, Curtea a constatat că procedurile derulate în fața Curții de Apel Chișinău și a Curții Supreme de Justiție nu au fost echitabile și au încălcat Articolul 6 din Convenție (a se vedea paragrafele 47-49 de mai sus).

59. În astfel de circumstanțe, Curtea nu poate decât să concluzioneze că Statul nu și-a îndeplinit până acum obligația pozitivă prevăzută la Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, de a crea un forum adecvat care să permită reclamantei să-și revendice drepturile sale în mod eficient (a se vedea, printre altele, *Theo National Construct SRL v. Republica Moldova*, pre-citată, § 80; *Bilyavska v. Ucraina*, nr. 84568/17, § 48, 27 martie 2025).

60. Prin urmare, a existat o încălcare a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

61. Articolul 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

62. Societatea reclamantă a solicitat 997.677.050 de euro pentru prejudiciul material, constând din valoarea bunurilor vândute la licitație în cadrul procedurii de executare silită (3.435.380 de euro) și a profitului ratat (994.241.670 de euro). Societatea reclamantă nu a depus nicio pretenție referitoare la prejudiciul moral sau costuri și cheltuieli.

63. Guvernul a susținut că pretenția referitoare la prejudiciul material este neîntemeiată și a solicitat Curții să o respingă.

64. Curtea consideră că problema aplicării Articolului 41 nu este pregătită pentru soluționare. În consecință, întrebarea trebuie rezervată și o nouă procedură fixată, ținând seama în mod corespunzător de posibilitatea încheierii unui acord între Guvern și societatea reclamantă.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară cererea admisibilă;*
2. *Hotărăște* că nu a avut loc o încălcare a Articolului 6 din Convenție în privința procedurilor *in absentia* în fața instanței de fond;
3. *Hotărăște* că a avut loc o încălcare a Articolului 6 din Convenție în privința lipsei unei motivări adecvate a deciziilor instanțelor naționale;
4. *Hotărăște* că a avut loc o încălcare a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;
5. *Hotărăște* că chestiunea privind aplicarea Articolului 41 din Convenție nu este pregătită pentru soluționare și, respectiv,
 - (a) *o rezervă;*
 - (b) *invită* Guvernul și societatea reclamantă să depună, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii în conformitate cu Articolul 44 § 2 din Convenție, observațiile lor scrise cu privire la această chestiune și, în special, să notifice Curtea despre orice acord la care ar putea ajunge;
 - (c) *rezervă* procedura ulterioară și *deleagă* Președintele Camerei să stabilească o asemenea procedură, în caz de necesitate.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 15 mai 2025, în conformitate cu Articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Victor Soloveytchik
Grefier

Mattias Guyomar
Președinte